

Vaše značka OM/TAJ/EO/13123/2023/ZeIE
Sp. zn. 2397/2024/VOP/JŠ
Č. j. KVOP-8173/2025
Datum 4. března 2025

Vážená paní
Mgr. Darina Kaliničová
tajemnice
Úřad městského obvodu Ústí
nad Labem-město
Velká Hradební 2336/8A
401 18 Ústí nad Labem

Vážená paní tajemnice,

chtěl bych Vás informovat o dalším postupu v šetření, které jsem zahájil na základě podnětu paní A. (nar. xxxx). Stěžovatelka nesouhlasila s postupem Úřadu městského obvodu Ústí nad Labem-město (správce poplatku), který ji v roce 2024 nepřiznal nárok na osvobození od místního poplatku ze psů z důvodu, že neohlásila údaj o svém věku.

V šetření jsem dospěl k závěru, že správce poplatku postupoval nesprávně, když stěžovatelce nepřiznal nárok na osvobození. Údaj o věku stěžovatelky správce poplatku musel mít k dispozici, aniž by ho stěžovatelka musela ohlašovat. Správce poplatku proto pochybil, když nevyhověl žádosti stěžovatelky o vrácení přeplatku na poplatek ze psů.

Bližší odůvodnění následuje.

Shrnutí případu

Město Ústí nad Labem zavedlo pro rok 2024 místní poplatek za psů obecně závaznou vyhláškou č. 5/2023 (OZV). Současně se rozhodlo zavést osvobození od placení poplatku pro osoby, které dosáhly věku 70 let [čl. 5 odst. 2 písm. e)].

Správce poplatku odmítl stěžovatelce přiznat osvobození, neboť včas neohlásila nárok na osvobození (neohlásila svůj věk). Podle správce poplatku tak stěžovatelka ztratila nárok na osvobození.

Stěžovatelka následně požádala správce poplatku o vrácení zaplaceného poplatku ve výši 200 Kč. V žádosti odkázala na mé stanovisko k otázce ohlašování údaje o věku poplatníka. Správce poplatku odmítl platbu poplatku vrátit, přičemž odkázal na znění OZV, která zakotvuje povinnost ohlásit nárok na osvobození, a důsledky nesplnění této povinnosti.

Ve svém vyjádření jste doplnila, že správce poplatku již dříve požádal o metodický výklad nadřízený orgán, podle kterého správce poplatku musí trvat na splnění ohlašovací povinnosti. Odpověď nadřízeného úřadu jste nepřiložila.

Moje hodnocení

Souhlasím s Vámi, že poplatník musí nárok na osvobození ohlásit v rámci lhůty stanovené v obecně závazné vyhlášce. Pokud poplatník neučiní včas ohlášení, jeho nárok na osvobození automaticky zaniká podle § 14a odst. 6 zákona o místních poplatcích.¹

Správce poplatku však musí zohlednit situace, kdy je třeba pro přiznání osvobození ohlásit pouze údaj o věku. Pokud trvá na ohlášení údaje o věku, přestože musí mít tento údaj k dispozici z vlastní úřední činnosti, dopouští se **nepřiměřeně formalistického výkladu** zákona a obecně závazné vyhlášky upravující správu poplatku.

Nedává žádný smysl trvat na ohlášení údaje, který musí mít správce poplatku k dispozici. Jediným dopadem takového postupu je **nucení poplatníků ke zbytečnému administrativnímu úkonu** (podání ohlášení). Takový postup narušuje důvěru občanů v rozumný a ohleduplný výkon veřejné správy.

Správce poplatku je povinen postupovat v souladu se základními zásadami správy daní (poplatků). Podle § 5 odst. 3 daňového řádu (zásada přiměřenosti) platí, že: *„Správce daně šetří práva a právem chráněné zájmy daňových subjektů a třetích osob v souladu s právními předpisy a používá při vyžadování plnění jejich povinností jen takové prostředky, které je nejméně zatěžují a ještě umožňují dosáhnout cíle správy daní.“* Správa daní (poplatků) je tak postavena na principu minimalistického zásahu správce daně (poplatku) do sféry poplatníka. Pokud správce daně má k dispozici veškeré údaje pro přiznání osvobození, měl by tak učinit, aniž by bezhlavě trval na plnění nadbytečné formální povinnosti.

Jak již víte, obdobným tématem jsem se v minulosti (opakovaně) zabýval.² Uvedl jsem, že podle zákona o místních poplatcích poplatníci nemusejí ohlašovat údaje, které může správce poplatku automatizovaným způsobem zjistit z rejstříků nebo evidencí, do nichž má zřízen automatizovaný přístup. O to více toto pravidlo musí platit pro údaje, které správce poplatku již sám nutně má ve své evidenci u každého stávajícího poplatníka, bez nichž by správa poplatku nebyla prakticky realizovatelná. Typicky se jedná například o věk poplatníka, který je patrný z rodného čísla jako obecného identifikátoru fyzické osoby podle § 130 odst. 3 daňového řádu.³

K obdobnému závěru dospěli také autoři odborného komentáře k zákonu o místních poplatcích, kteří se zabývali ztrátou nároku na osvobození v případě nepodání ohlášení včas: *„Ztrátu nároku na osvobození či úlevu od placení místního poplatku je současně nutné vykládat v kontextu základních zásad upravujících daňové řízení a také v souladu s účelem změny právní úpravy. Nárok na osvobození nebo úlevu od placení místního poplatku tak zanikne pouze v případech, kdy poplatník neohlásí skutečnost, kterou si správce poplatku*

1 Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.

2 Stanovisko veřejného ochránce práv ze dne 18. února 2020, sp. zn. 467/2020/VOP, dostupné zde: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/7868>. Zpráva o šetření veřejného ochránce práv ze dne 3. března 2020, sp. zn. 103/2020/VOP, dostupné zde: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/8492>.

3 Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

nemůže zjistit sám.⁴ Podle autorů odborného komentáře by tak správce poplatku neměl upírat nárok na osvobození pouze z důvodu, že poplatník neohlásil svůj věk.

Zákon o místních poplatcích současně ukládá správcům poplatku, aby zveřejnili na své úřední desce okruh údajů, které si mohou automatizovaným způsobem zjistit a které poplatník nemusí ohlašovat. Podle důvodové zprávy k novele zákona o místních poplatcích byla tato právní úprava přijata z důvodu, že není vhodné, aby neohlášení údajů, které má správce poplatku k dispozici automatizovaně, bylo sankcionováno ztrátou nároku na osvobození.⁵

Z [webových stránek](#) Úřadu městského obvodu Ústí nad Labem-město jsem zjistil, že pro rok 2025 správce poplatku zveřejnil okruh údajů (včetně věku fyzické osoby), které poplatníci nemusejí ohlašovat, protože správce poplatku si tyto údaje opatřuje automatizovaně z rejstříků a evidencí. Takový postup správce poplatku kvituji. Mám za to, že je v souladu s principy dobré správy. O to více však nerozumím tomu, proč v roce 2024 trval na ohlášení údaje o věku poplatníka.

V případě stěžovatelky správce poplatku stále trvá na tom, že ztratila nárok na osvobození. Dokladem toho je nevyhovění žádosti stěžovatelky o vrácení poplatku zaplaceného za rok 2024 a Vaše vyjádření.

Dospěl jsem proto k závěru, že správce poplatku pochybil, když stěžovatelce nepřiznal nárok na osvobození od placení poplatku ze psů za rok 2024. Následně pochybil, když nevyhověl žádosti stěžovatelky o vrácení poplatku z důvodu, že včas neohlásila údaj o svém věku. Správce poplatku by měl přiznat stěžovatelce nárok na osvobození a vrátit jí přeplatek, který tak vznikl podle § 155 daňového řádu⁶ (neevduje-li správce poplatku nedoplatek na jiném poplatku, na který by přeplatek použil).

Závěr

Vážená paní tajemnice, podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv Vás žádám, abyste se ve lhůtě 30 dnů vyjádřila ke zjištěnému pochybení a informovala mě o přijatých opatřeních k nápravě.

Děkuji Vám za spolupráci.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

4 Viz komentář k § 14a odst. 6. TĚŽKÝ, V., JANTOŠ, M., SIUDA, K., EDELMANNOVÁ, R., POPPELKOVÁ, L. Zákon o místních poplatcích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2. 12. 2024]. ASPI_ID KO565_1990CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

5 Ministerstvo financí. Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. j. předkladatele: MF-6624/2018/32-10. Verze do připomínkového řízení. Online. Úřad vlády České republiky, 12. 9. 2018. Dostupné z <https://odok.cz/portal/services/download/attachment/KORNB4SDFPWH/> [cit. 2. 12. 2024].

6 Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.